

י"ט

ט

המשכת השמחה
בארץ-ישראל, ובחול
— רק מכה ארץ
ישראל

בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אֲפֹשֶׁר לְהַמְשִׁיךְ שִׂמְחָה גַם מִמְקוֹר הַשִּׂמְחָה
בְּעֶצְמָהּ.²¹ אֲבָל בְּחוּץ-לְאֶרֶץ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אֲפֹשֶׁר לְהַמְשִׁיךְ שִׂמְחָה, כּוֹפְנֵי
הַקְּטוֹנִיּוּת וְהַחֲרוֹן שֶׁל כּוֹחַ הַדִּין שֶׁבְחוּץ-לְאֶרֶץ,²² כִּי אִם עַל-יְדֵי
שְׂאִיבָה שֶׁל שִׂמְחָה מִמְקוֹר הָעֵנִי, שֶׁשָּׂם אֵין שׁוֹם מְנִיעָה וְנִפְנֵעַ
מִנְעִימִים. וּמִשׁוֹם הַכִּי אֲפִלוּ מִשׁוֹם צַעַר הַחֲרָבָה, שִׂמְחָה הִיא רְאִסָּה,
הֵא תַעֲנֹג שְׂרִי.²³

וּכְשֶׁמִּתְעַנְנִים בְּאַהֲבָה בְּתַעֲנוּגִים מִמְקוֹר הַקִּדְשׁ, יוֹרֶדֶת לְמִפְּהוֹ
שִׂמְחָה מִהוֹרָה מְרֻשָּׁנָת עֵנִי, שֶׁהִיא מְמַשִּׁכָה קֶצֶת אֶת אוֹרְאֵי
רְאִי-יִשְׂרָאֵל גַּם בְּחוּץ-לְאֶרֶץ,²⁴ לְהַשִּׁיב נֶפֶשׁ הַמִּיחָלִים לְחֶסֶד
הַשֵּׁם יִתְפַּדֶּה, הַמְצַפִּים לְרִאוּתָהּ,²⁵ וְלִשְׂמַחַת בְּשִׂמְחָתָהּ. זְכַרְנִי ד'
בְּרִצּוֹן עֲשֵׂה, פְּקֻדֵי בִישׁוּעָתְךָ. לְרִאוּת מְנוּכַת בְּחִירֶיךָ, לְשִׂמְחָה
בְּשִׂמְחַת גּוֹיְךָ, לְהַתְהַלֵּל עִם-נַחֲלָתְךָ.²⁶

(אורות-הקדוש חלק שלישי, מסר-הקדוש פרק קל"ד (עמ' קפ"ו))

2)

Only in the Land of Israel is it possible to also draw joy (*simcha*) from its very source. However, outside of the Land it is not possible to draw out joy on account of the 'prosecution' and the sternness of 'strict justice' that exists in the exile; unless the joy is extracted from the source of *oneg*, for restraint or defect does not reach that place [of *oneg*]. And for this reason, when relating to the pain of the destruction of the *Beit Hamikdash*, *simcha* (joy) is forbidden, but *taanug* (delight) is permitted.

When one delights (*mitangim*) with love, with a delight that emerge from a holy source, it [results in] a dribbling down of pure *simcha* (joy) which is filled with delight, that draws a bit from the atmosphere of *Eretz Yisrael*, even when outside the Land; which enlivens the soul which yearns for the kindness of the blessed God, and yearns to see it (ie the Land of Israel) and to celebrate in her joys. 'Remember me, Hashem, when You show Your people favor, recall me with your salvation; to see the good of Your chosen ones, to rejoice in the gladness of Your nation; to glory with Your inheritance' (Psalms 106: 4-5). (*Eretz Chefetz* 4:9)

3)

רמ"א או"ח סימן קכח סעיף מד:

הגה: נהגו בכל מדינות אלו שאין נושאים כפים אלא ב"ט, משום שאז שרויים בשמחת יו"ט, וטוב לב הוא יברך; מה שאין כן בשאר ימים, אפ"ל בשבתות השנה, שטרודים בהרהורים על מחיתם ועל ביטול מלאכתם; ואפ"ל ב"ט, אין נושאים כפים אלא בתפלת מוסף, שיוצאים אז מבהב"נ וישמחו בשמחת יו"ט (דברי עצמו).

In our countries [ie. Ashkenazim], we only say *Birchas Kohanim* on *Yom Tov*, as then we are filled with happiness and joy. This is not the case on the rest of the days of the year as people are worried about their jobs and livelihoods. Even on *Yom Tov*, we only say it by *mussaf*, as that is when people are leaving the *shul* to go home.

4)

קצנ

הלכות נשיאת כפים קכח

אפי"ן זכ"ך כ"ך

גז"ר נהגו בכל מדינות אלו שאין נשיאת כפים אלא ביום טוב משום שאז שרויים בשמחת יו"ט וטוב לב הוא יברך משא"כ בשאר ימים אפילו בשבתות הם טרודים על מחיתם ועל ביטול מלאכתם ואינם שרויים בשמחה ואפילו ביום טוב אין נשיאת כפים אלא בתפלת מוסף שיוצאים אז מבית הכנסת וייטיבו לבם וישמחו בשמחת יו"ט ויום הכפורים אע"פ שאין בו שמחת אכילה ושתיה נושאים כפים בו כמו ביו"ט יפ"ל מפני שיש בו שמחת מחילה וסליחה וכפרה וקדושה

1)

Rabbi Jonathan Saks points out that whenever the Torah speaks of joy it is always shared joy.

"Simcha, joy, in the Torah, is never about individuals. It is always about something we share. A newly married man does not serve in the army for a year, says the Torah, so that he can stay home "and bring joy to the wife he has married (Devarim 24:5). You shall bring your offerings to the central sanctuary, says Moses, so that "there, in the presence of the Lord your God, you and your families shall rejoice in all you have put your hand to, because the Lord your God has blessed you" (Devarim 12:7).

2)

פרשת ראה

/ ספר דברים

ספר דברים

פרשת כי תצא

כג

3)

ש"י ה יהוה אלהיך נתן לך גחלה: כ"י יקח
 איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבד עליו
 לכל דבר נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמוח את-
 אשתו אשר לקח: לא יחבל רחום ורכב פי נפש הוא
 חבל: כ"י ימצא איש גנב נפש מאוזיו מבני ישראל

עבדו-שם הגוים אשר אתם ורשעים אתם את-אלהיהם
 על-ההרים הרמים ועל-הגבעות ותחת כל-עץ רענן:
 ונמצאתם את-מזבחתם ושבדחתם את-מצבתם
 ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגדעון
 ואתם את-שמים מן-השמים יהוה: לא-תעשון
 ה פן ליהוה אלהיכם: כי אם-אל-הפקודם אשר-יבטור
 יהוה אלהיכם מכל-שבטיכם לשום את-שמו שם
 לשבנו תדרשו וקאת שמה: וקבאתם שמה עלתיכם
 וקבתיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם
 ונדבתיכם ובכרת בקרבם וצאנכם: ואכלתם-שם
 לפני יהוה אלהיכם ושמתם בכל משלח ידכם אתם
 וקבתיכם אשר ברבך יהוה אלהיך: לא תעשון ככל

4)

Maimonides writes:

What is the requirement of this [Purim] feast? That one should eat meat and make as nice a feast as he is able to and drink wine until he gets drunk and falls into a drunken sleep (Hilkhos Megillah 2:15).

→

When one eats and drinks and rejoices on the festivals, he must not overindulge in wine, in frivolity, or in lightheadedness, saying that whoever intensifies these activities intensifies the mitzvah of simhah, happiness. For drunkenness and frivolity and lightheadedness are not simhah, but rather licentiousness and folly, and we were not commanded as to licentiousness and folly but rather as to the simhah in the service of Creator of all, as it states: "Because you would not serve the Lord your God with joyfulness and a glad heart when you had an abundance of all things" (Deut. 28:47). Thus, you learn that [God's] service is with happiness. But it is impossible to serve God through frivolity, lightheadedness, or drunkenness (Hilkhos Yom Tov 6:20).

1)

Joy, according to the Halakhah, can be experienced only when the person is in the presence of God. Whenever the Torah says "*ve-samahta*, you shall rejoice," there is always a qualification, "*lifnei Hashem E-lokekha*, before the Lord your God." For example:

You shall rejoice before the Lord your God seven days (Lev. 23:40).

You shall keep a feast unto the Lord seven days (Num. 29:12).

The feeling of joy and the awareness of the unseen presence of the Almighty are identical. Man feels that he has come close to the wellspring of Being. He feels very close to his roots, that he is, somehow, in the presence of his Maker. Man experiences His companionship, and then there is joy, in the sense of self-fulfillment.

2)

Take into consideration Ahasuerus and his changing moods. He killed his beautiful queen at the suggestion of Memucan, who was Haman (*Megillah* 12b). A few months later, he killed Haman at the suggestion of his new, beautiful queen, Esther. He was unstable. No one could be confident that the next day he would not demote Mordecai and appoint a new Haman. There was no sense of security. The miracle was incomplete. There was *hatzalah*, salvation, but no *ge'ullah*, redemption.

3)

True, the Jews succeeded in defeating Haman. There was a miracle: the Jews were saved. Of course, we have to celebrate this miracle. But there is no guarantee, no security. That is why

Hazal did not introduce the concept of *simhah* as it was recommended by the Torah vis-à-vis the Three Festivals. Rather, they introduced a different concept of *simhah*—gaiety, fun, which is just "acting" and is not sincere. The concept of *lifnei Hashem* was not applied to Purim.

We do not celebrate Purim like Pesah, Shavuot, and Sukkot. *Hazal* wanted to emphasize the distinctiveness of Purim. It is not the type of holiday that should be celebrated with *Hallel*—with the awareness of being *lifnei Hashem*. The victory is not final; the triumph is not decisive; a repetition is possible. That is why we cannot equate the celebration of Purim with *simhat ha-regel*, the joy of the Festival.

זמנים. הלכות מגילה פ"ב

1)

יז מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות

במעודתו ובשלוה מנות לרעיו. שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניינן ויתומים ואלמנות וגרים. שהמשמח לב האמללים האלו דומה לשכינה שנאמר להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדבכאים: יח * כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין

יח כל ספרי וכו'. במדרש, ויש כאן הענה. והם כוננו כפשוטו לימות המשיח הקמת יראה את דרכו*:

אמר סג"מ אכן וכל ליישג שכונת הרב על קריאתן של יוסף על דרך הייזבוק רק קריאת המגילה:

ג' א' אביונים, ז' ז'

2)

Rava said: Granted there, regarding the exodus from Egypt, it is appropriate to say Hallel, because we are able to recite the verse, "הָלְלוּ עֲבָדֵי ה' - Give praise, you servants of God."¹⁷⁷ The verse implies that at the moment of salvation the Jews were servants of God, and not servants of Pharaoh, for at that time they were liberated from Egyptian bondage. אלא ה' - But here, regarding the miracle of Purim, how can we say: "הָלְלוּ עֲבָדֵי ה' - Give praise, you servants of God? The verse implies that at the moment of deliverance we were exclusively servants of God, and not servants of Achashverosh. אבתי עבדי - However, we were still servants of Achashverosh, even after having been saved from death.¹⁷⁸

